

STORTINGET

Innst. 104 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Dokument 8:12 S (2024–2025)

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen og Marie Sneve Martinussen om norsk tilslutning til FNs erklæring om rettighetene til bønder og andre arbeidsfolk i bygder (UNDROP)

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen tilslutte Norge til FNs erklæring om rettighetene til bønder og andre arbeidsfolk i bygder (UNDROP).»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Komiteen har i brev av 23. oktober 2024 til Utenriksdepartementet bedt om en vurdering av forslaget fremmet i Dokument 8:12 S (2024–2025). Utviklingsminister Anne Beathe Tvinnereims svarbrev ble mottatt av komiteen 5. november 2024. Brevet ligger vedlagt denne innstillingen. Komiteen mottok 10. desember 2024 uttalelse i saken fra utenriks- og forsvarskomiteen. Uttalelsen er gjengitt i pkt. 4 i denne innstillingen.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Agnete Masternes Hanssen, Tobias Hangaard Linge, Rune Støstad og Solveig Vitanza, fra Høyre, Nikolai Astrup, Olve Grotle, Sveinung Stensland og Lene Westgaard-Halle, fra Senterpartiet, Hans Gunnar Holand, Per Ivar Lied og Per Olav Tyldum, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad og Bengt Rune Strifeldt, fra Sosialistisk Venstreparti, fung. leder Kari Elisabeth Kaski, fra Rødt, Geir Jørgensen, fra Venstre, Alfred Jens Bjørlo, og fra Miljøpartiet De Grønne, Rasmus Hansson, viser til Representantforslag 12 S (2024–2025) fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen og Marie Sneve Martinussen om norsk tilslutning til FNs erklæring om rettighetene til bønder og andre arbeidsfolk i bygder (UNDROP).

Komiteen viser til at da UNDROP ble vedtatt i FN i 2018, stemte Norge i likhet med 54 andre land, inkludert Danmark og Finland, avstående, mens Sverige stemte imot. Vurderingen som lå til grunn for Norges stemmegivning den gang, var bl.a. knyttet til uklarhet i definisjoner, samt at erklæringen inneholder flere artikler som går ut over det som følger av øvrige menneskerettsforpliktelser og rammeverk.

Komiteen deler intensjonene i representantforslaget om at det er viktig å sikre de grunnleggende rettighetene til småbønder og rurale arbeidere. Komiteen viser imidlertid til at statsråd Tvinnereim i svarbrevet av 5. november 2024 varsler at departementet har tatt initiativ til at Norge skal utrede å gi sin tilslutning til erklæringen på en passende måte, for eksempel neste gang sa-

ken kommer opp i FN. Komiteen støtter denne framgangsmåten og imøteser den varslede utredningen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringen har gjort matsikkerhet og kampen mot sult til en hovedprioritering i norsk utviklingspolitikk og bistandsarbeid. Disse medlemmer viser til at denne strategien står sentralt i arbeidet med å bidra til samfunnsendring ved å kjempe mot ulikhet, samt arbeidet med å fremme økonomisk utvikling og velferd i utviklingsland. Disse medlemmer merker seg at regjeringen i den forbindelse vektlegger å bedre situasjonen for småskala jordbrukere og andre som lever og arbeider i rurale områder.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til FNs erklæring om bønder og andre rurale arbeideres rettigheter (UNDROP) og vil fremheve betydningen av denne erklæringen som et internasjonalt rammeverk for å fremme rettferdighet, likestilling og bærekraft.

Disse medlemmer mener at erklæringen gir en viktig anerkjennelse av de utfordringene som bønder og rurale samfunn møter globalt. Dette gjelder blant annet tilgangen til grunnleggende ressurser som jord, vann og frø, og retten til trygghet, sosial beskyttelse og rettferdig behandling.

Disse medlemmer vil særlig påpeke at UNDROP løfter frem den ubalansen som ofte eksisterer mellom bønder og mektige selskaper i agroindustrien. Gjennom å gi bønder et internasjonalt rammeverk for deres rettigheter, representerer erklæringen et skritt mot å utjevne denne maktbalansen og sikre at bondens stemme blir hørt.

Disse medlemmer mener at Norge må gå inn for å endre sin avholdende stemme fra 2018 og aktivt uttrykke støtte til UNDROP. Dette vil være en viktig solidaritetserklæring internasjonalt, og samtidig et signal om at Norge ønsker å styrke rettighetene til egne bønder, fiskere og rurale samfunn. Erfaringene fra andre land som senere har gitt støtte til tidligere FN-erklæringer, viser at det er fullt mulig å rette opp tidligere beslutninger, slik som flere nasjoner har gjort ved FNs erklæring om urfolks rettigheter.

Disse medlemmer understreker at en støtte til UNDROP også reflekterer norske verdier og forpliktelser innenfor bærekraft og menneskerettigheter. Å fremme slike verdier internasjonalt er viktig for å sikre at rurale samfunn forblir en del av løsningen på globale utfordringer som matsikkerhet, klimaendringer og sosiale ulikheter.

Disse medlemmer mener UNDROP er et viktig kompass for fremtidens politikk, og oppfordrer til at Norge aktivt engasjerer seg i oppfølgingen av erklæringen, både nasjonalt og internasjonalt.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen tilslutte Norge til FNs erklæring om rettighetene til bønder og andre arbeidsfolk i bygder (UNDROP).»

Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Et utkast til denne innstillingen er forelagt utenriks- og forsvarskomiteen, som uttaler følgende:

«Utenriks- og forsvarskomiteen viser til næringskomiteens utkast til innstilling vedrørende Dokument 8:12 S (2024–2025) Representantforslag om norsk tilslutning til FNs erklæring om rettighetene til bønder og andre arbeidsfolk i bygder (UNDROP).

Utenriks- og forsvarskomiteens medlemmer viser til sine respektive partiers merknader i næringskomiteens utkast til innstilling til Dokument 8:12 S (2024–2025) og har ingen ytterligere merknader.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen tilslutte Norge til FNs erklæring om rettighetene til bønder og andre arbeidsfolk i bygder (UNDROP).

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:12 S (2024–2025) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen og Marie Sneve Martinussen om norsk tilslutning til FNs erklæring om rettighetene til bønder og andre arbeidsfolk i bygder (UN-DROP) – vedlegges protokollen.

Oslo, i næringskomiteen, den 11. desember 2024

Kari Elisabeth Kaski

fung. leder

Alfred Jens Bjørlo

ordfører

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Utviklingsministeren

Næringskomiteen v/leder
Wilfred Nordlund

Oslo, 5. november 2024

**Utenriksdepartementets vurdering ang. Dokument 8:12 S (2024-2025)
vedrørende FNs erklæring om rettighetene til bønder og andre arbeidsfolk i
bygder (UNDROP). Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir
Jørgensen og Marie Sneve Martinussen**

Jeg viser til Næringskomiteens brev 23. oktober 2024 om Dokument 8:12 S (2024-2025) - Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen og Marie Sneve Martinussen om norsk tilslutning til FNs erklæring om rettighetene til bønder og andre arbeidsfolk i bygder (UNDROP).

Jeg deler representantenes syn på viktigheten av å beskytte menneskerettighetene til småbrukere, bønder og rurale arbeidere. Menneskerettighetstilnærmingen står sentralt i norsk utviklingspolitikk. Fra norsk side følger vi opp internasjonalt, blant annet i FNs matsikkerhetskomite (CFS) der Norge er en pådriver for å fremme retten til mat.

Regjeringen har gjort matsikkerhet og kampen mot sult til en hovedprioritering i norsk utviklingspolitikk. Vi lanserte i november 2022 strategien «Kraftsamling mot svolt – ein politikk for auka sjølvforsyning». Strategien står sentralt i arbeidet for å bidra til samfunnsendring ved å kjempe mot ulikhet og fremme økonomisk utvikling og velferd i utviklingsland. Vi vektlegger i den forbindelse å bedre situasjonen for småskala jordbrukere og andre som lever og arbeider i rurale områder.

Da UNDROP ble vedtatt i FN i 2018 og Norge stemte avstående, sammen med andre likesinnede og de fleste europeiske land, inkludert Danmark og Finland, mens Sverige stemte imot, var vurderingen som lå til grunn for Norges stemmegivning knyttet til uklarhet i definisjoner, samt at erklæringen inneholder flere artikler som går utover det som følger av eksisterende menneskerettighetsforpliktelser og rammeverk.

Spørsmålet om tilslutning til UNDROP har dermed flere ulike aspekter som må vurderes. Jeg har nå tatt initiativ til at Norge utreder å gi sin tilslutning til erklæringen på en passende måte, for eksempel neste gang saken kommer opp i FN.

Vennlig hilsen

Anne Beathe Tvinnereim

